



**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING SANITARIYA QOIDALARI VA
ME’YORLARI, GIGIYENA NORMATIVLARI**

**DORI VOSITALARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARI UCHUN
SANITARIYA QOIDALARI VA NORMALARI**

**O‘zbekiston Respublikasi
0160-04 sonli SanQvaM**

Rasmiy nashr

Toshkent – 2004

Ushbu sanitariya normalari va qoidalari O'zbekiston Respublikasi mehnatkashlari va aholisining sog'lig'ini muhofaza qilish maqsadida belgilanadi.

Ushbu sanitariya qoidalari dori vositalarini ishlab chiqarishda maqbul mehnat sharoitlarini ta'minlash maqsadida belgilanadi.

Mazkur "Sanitariya qoidalari va normalari"ga mulkchilik shaklidan qat'i nazar, barcha davlat organlari, korxonalar va mansabdor shaxslar rioya etishlari shart.

Rasmiy nashr Qayta chop etish taqiqlanadi.

1-bob. Umumiy qoidalar. Qo'llanish sohasi

1. Dori vositalarini ishlab chiqaruvchi korxonalar uchun sanitariya qoidalari va me'yorlari ishlovchilarning sog'lig'ini muhofaza qilish maqsadida belgilanadi va dori vositalarini ishlab chiqarishda mehnat gigiyenasi va sanoat sanitariyasi bo'yicha asosiy talablarni tartibga soladi.

2. Ushbu qoidalarining qoidalari texnologik jarayonlarni tashkil etishda, sog'lomlashtirish tadbirlarini ishlab chiqishda hisobga olinishi kerak.

3. Ushbu qoidalar umumrespublika normativi hisoblanadi va mulkchilik shakllaridan va mansabdor shaxslaridan qat'i nazar, barcha dori-darmon ishlab chiqarish korxonalari uchun majburiy hisoblanadi, dori-darmon ishlab chiqarishlarni loyihalashtirish, qurish, rekonstruksiya qilish va ulardan foydalanishda qo'llaniladi.

4. Sanitariya qoidalari talablariga davlat standartlari va tarmoq normativ-texnik hujjatlari javob berishi kerak.

5. Sanitariya qoidalarini buzish O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga muvofiq intizomiy, ma'muriy va jinoiy javobgarlikka sabab bo'ladi.

6. Ushbu qoidalarga rioya etilishi ustidan davlat nazoratini ogohlantiruvchi va joriy nazoratni amalga oshirishda O'zbekiston Respublikasi Davlat sanitariya nazorati organlari amalga oshiradi.

2-bob. Me'yoriy havolalar

7. O'zbekiston Respublikasining "Davlat sanitariya nazorati to'g'risida"gi Qonuni.
8. QMQ 2.04.01-98 "Binolarning ichki vodoprovodi va kanalizatsiyasi."
9. QMQ 3.05.04-97 "Suv ta'minoti va kanalizatsiyaning tashqi tarmoqlari va inshootlari."
10. GOST 12.0.003-74 "Xavfli va zararli ishlab chiqarish omillari. Klassifikatsiya"
11. O'zbekiston Respublikasining "Dori vositalari va farmatsevtika faoliyati to'g'risida"gi Qonuni.

3-bob. Asosiy atamalar va ta'riflar

dori vositasi - kelib chiqishi tabiiy va sintetik bo'lgan bir yoki bir necha dori moddalari (substansiyalar) va yordamchi moddalar asosida olingan, profilaktika, diagnostika va davolash uchun qo'llashga ruxsat etilgan vositalar. Ularga immunobiologik, radiofarmatsevtik va parafarmatsevtik preparatlar, gomeopatik, diagnostik va sterilizatsiyalovchi vositalar kiradi.

dori moddasi (substansiya) - qo'llashga ruxsat etilgan, kelib chiqishi tabiiy va sintetik bo'lgan biologik faol moddalar.

dori vositasini ishlab chiqarish - tayyor dori vositasini olish uchun ishlab chiqarishning to'liq siklini (sintez, biosintez, ekstraksiya, tozalash, ishlov berish, tayyorlash, qadoqlash, o'rash,

tamg'alash, yorliqlash) yoki alohida bosqichlarini (substansiyadan foydalanilganda) o'z ichiga olgan tashkillashtirilgan texnologik jarayon.

xom ashyo - tayyor mahsulot olish uchun ishlatiladigan boshlang'ich materiallar.

qadoqlash materiallari - tayyor dori vositalarini qadoqlash yoki dozalash, shuningdek, saqlash uchun ishlatiladigan materiallar.

brak - bu standartga javob bermaydigan mahsulot.

chiqindilar - tayyor mahsulot ishlab chiqarish jarayonida olinadigan qo'shimcha mahsulotlar

ishlab chiqarish xonalari - dori vositalarini ishlab chiqarish bo'yicha barcha jarayonlar (shu jumladan moddalar va materiallarni olish, havoni tayyorlash va boshqa tayyorgarlik bosqichlari) amalga oshiriladigan xonalar.

boks - atrof-muhitning alohida sharoitlarini saqlab turishni yoki atrofdagilar uchun xavfli materiallar bilan ishlashni talab qiladigan ishlarni bajarish uchun xona (kamera).

ish joyi - mehnat faoliyati jarayonida ishlovchilarning doimiy yoki vaqtincha bo'lish joyi.

doimiy ish joyi - ishchi o'z vaqtining asosiy qismini (50% dan ortiq yoki 2 soatdan ortiq uzluksiz) o'tkazadigan joy. Agar bunda ish ish zonasining turli punktlarida amalga oshirilsa, butun ish zonasi doimiy ish joyi hisoblanadi.

doimiy bo'lmagan ish joyi - ishchi o'z ish vaqtining kamroq qismini (50% dan kam yoki uzluksiz 2 soatdan kam) o'tkazadigan joy.

ishchi zona - ishchilarning doimiy yoki doimiy bo'lmagan (vaqtinchalik) joylari joylashgan pol yoki maydon sathidan 2 m balandlikda chegaralangan maydon.

gigiyenik baholash - ishlab chiqarish, texnologiya, asbob-uskunalar, jarayonlar, xom ashyo va tayyor mahsulotning sanitariya-gigiyena normalari va qoidalari talablariga muvofiqligini aniqlash bo'lib, ogohlantiruvchi va joriy davlat sanitariya nazorati bosqichlarida amalga oshiriladi.

ish zonasi havosidagi zararli moddalarning yo'l qo'yilishi mumkin bo'lgan chegaraviy konsentratsiyasi (YQCHK) - har kuni (dam olish kunlaridan tashqari) 8 soat davomida yoki boshqa davomiylikda, lekin butun ish staji davomida haftasiga 40 soatdan ko'p bo'lmagan, ish jarayonida yoki hozirgi yoki keyingi avlodlar hayotining uzoq muddatlarida zamonaviy tadqiqot usullari bilan aniqlanadigan kasalliklarni yoki salomatlik darajasidagi og'ishlarni keltirib chiqarmaydigan konsentratsiyalar.

xavfli ishlab chiqarish omili - muayyan sharoitlarda ishlovchiga ta'sir ko'rsatishi natijasida jarohatlanishga yoki sog'lig'ining to'satdan keskin yomonlashuviga olib keladigan ishlab chiqarish omili.

zararli ishlab chiqarish omili - ishlab chiqarish omili bo'lib, uning ta'sirida ma'lum sharoitda ishlovchi kasallanadi yoki ish qobiliyati pasayadi.

Eslatma ta'sir darajasi va davomiyligiga qarab zararli ishlab chiqarish omili xavfli bo'lishi mumkin.

shaxsiy himoya vositasi - bitta ishlovchini himoya qilish uchun mo'ljallangan vosita.

jamoaviy himoya vositasi - bir vaqtning o'zida ikki va undan ortiq ishlovchilarni himoya qilish uchun mo'ljallangan vosita.

4-bob. Ishlab chiqarish binolari va xonalariga qo'yiladigan talablar

12. Ishlab chiqarish binolari va xonalarining hajmiy-rejaviy va konstruktiv yechimlari amaldagi Sanoat korxonalarini loyihalashning sanitariya me'yorlari, qurilish me'yorlari va

qoidolari hamda "Dori vositalarini ishlab chiqarishni tashkil etish va sifatini nazorat qilish qoidolari" talablariga javob berishi kerak.

13. Xomashyo, yarim mahsulotlar va maqsadli mahsulotlar changini ajratish ko'zda tutilgan xonalarda chang to'planishiga yordam beradigan va uni tozalashni qiyinlashtiradigan konstruktiv elementlarni loyihalashtirmaslik kerak.

14. Ish xonalaridagi pollar zararli moddalarni yutmaydigan va tozalash paytida ularni osonlik bilan olib tashlash mumkin bo'lgan materiallardan tayyorlanishi kerak.

15. Devorlar, shiftlar va boshqa yuzalar, shu jumladan zararli va agressiv moddalar qo'llanilgan uchastkalar joylashgan ichki qurilish konstruksiyalari uchun sorbsiyaga yo'l qo'ymaydigan va muntazam tozalash, nam va vakuumli tozalash, zarur bo'lganda esa dezinfeksiya qilishga imkon beradigan pardoqlashni nazarda tutish lozim.

5-bob. Ishlab chiqarish jarayoniga qo'yiladigan talablar va uskunalar

5.1.Umumiy talablar

16. Texnologik jarayonlar va texnologik uskunalarni tashkil etish "Texnologik jarayonlarni tashkil etishning sanitariya qoidolari va ishlab chiqarish uskunalariga qo'yiladigan gigiyenik talablar," "Sanoat korxonalarini loyihalashning sanitariya me'yori," mehnat xavfsizligi tizimining davlat va tarmoq standartlari, tarmoq me'yoriy-texnik hujjatlari talablariga muvofiq bo'lishi kerak.

17. Izolyatsiyalangan xonalarda beshta texnologik jarayon amalga oshirilishi lozim:
inyeksion eritmalar ishlab chiqarish;
mikrobiologik sintezdan foydalangan holda ishlab chiqarish;
bolalar dori shakllari va steril mahsulotlar ishlab chiqarish;
ko'p miqdorda chang, bug'lar, gazlar ajralib chiqadigan operatsiyalar (ishqalash, maydalash, elakdan o'tkazish va boshqalar);
bo'yoq va badbo'y hidli moddalardan foydalangan yoki hosil qilgan holda ishlab chiqarish;
giyohvandlik va psixotrop moddalarni ishlab chiqarish;
o'tkir yo'naltirilgan ta'sirga ega moddalarni qo'llagan holda ishlab chiqarish;
allergen ta'sirga ega dori vositalarini ishlab chiqarish;
gormonal va ferment preparatlarini ishlab chiqarish;
kanserogen va mutagen ta'siri aniqlangan moddalar qo'llanilgan jarayonlar;

18. Xonalar, uskunalar va ventilyatsiya havo quvurlarini tozalash markazlashtirilgan qurilmalar yordamida yoki nam usulda amalga oshirilishi kerak.

19. Ish xonalarida siqilgan havo bilan tozalash ishlarini olib borish taqiqlanadi.

20. Ishchi xonalarda pollarni yuvish uchun organik erituvchilar, ishqorlar va noorganik kislotalardan foydalanish taqiqlanadi. Ishchi yuzalarni yuvish O'zR Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilangan tartibda ro'yxatdan o'tkazilgan sirt faol moddalarning suvli eritmaları yordamida amalga oshirilishi kerak.

21. Bakterial ifloslanishda tozalash xonalar va uskunalarining yuzalarini O'zR Sog'liqni saqlash vazirligi tomonidan belgilangan tartibda ro'yxatdan o'tkazilgan dezinfeksiyalovchi eritmalar bilan oldindan zararsizlantirgan holda amalga oshirilishi kerak.

22. Tayyor dori turlarini ishlab chiqarishning texnologik chiqindilari yig'ishtirilgandan so'ng ishlab chiqarish binolaridan tashqarida qattiq qoplamali maxsus ajratilgan joylarga olib ketilishi va kuniga kamida bir marta tozalanishi kerak bo'lgan yopiq qutilarda saqlanishi kerak.

Konteynerlar tozalangandan so'ng kamida 10 kunda 1 marta yuvilishi kerak. Hayvonlardan olinadigan xom ashyo, bakteriologik chiqindilarni saqlash uchun mo'ljallangan konteynerlar kamida 10 kunda bir marta O'zR M3 tomonidan ushbu maqsadlar uchun ruxsat etilgan preparatlardan foydalangan holda yuvilishi va dezinfeksiya qilinishi kerak.

23. Ishlatilgan paxta materiallari (filtrlash matolari va boshqalar) amaldagi qoidalarga muvofiq utilizatsiya qilinishi lozim.

24. Tozalash inventarlari (shvabralar, cho'tkalar, latta-puttalar, idishlar va boshqalar) pollar, devorlar, asbob-uskunalar, sanitariya blokларini alohida tozalash imkonini beradigan miqdorda ajratilishi va tamg'alanishi, belgilangan maqsadda ishlatilishi kerak. Tozalash ishlari tugagandan so'ng inventarga maxsus ajratilgan xonada OST "Tibbiy buyumlarni dezinfeksiya va sterilizatsiya qilish" bo'yicha ishlov berilishi kerak. Tozalash anjomlarini saqlash alohida xonada amalga oshirilishi kerak.

Dezinfeksiyalovchi va yuvuvchi moddalarni saqlash, ishchi eritmalarni tayyorlash maxsus xonada amalga oshirilishi kerak. Ishchi eritmalar markazlashtirilgan holda tayyorlanishi va ishchi sexlar va uchastkalarga berilishi kerak.

25. Dori vositalarini ishlab chiqarishning yangi texnologik jarayonlarining zararli va xavfli ishlab chiqarish omillarini, ularga qo'yiladigan texnik shartlarni gigiyenik baholash ularning sanoat ekspluatatsiyasi boshlanishidan oldin ishlab chiqarilishi kerak.

26. Tayyor dori vositalarini ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan dori moddalaridan (substansiyalardan) toksikologik pasportlarsiz foydalanish taqiqlanadi. Boshqa davlatlar tomonidan rasmiy tartibda tasdiqlangan toksikologik tavsiflar ishda O'zRda shunga o'xshash ko'rsatkichlarni ishlab chiqish, tasdiqlash, kelishishdan oldin texnologik jarayonlarni qurish xavfsizligini baholash uchun taxminiy ko'rsatkichlar sifatida ishlatilishi mumkin.

Barcha qadoqlash, dori-darmonlar uchun materiallar O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasida ro'yxatdan o'tkazilishi kerak.

27. Dori vositasini ishlab chiqarish texnologiyasiga o'zgartirishlar kiritish faqat zararsiz va xavfsiz mehnat sharoitlarini hamda atrof-muhitni muhofaza qilishni ta'minlaydigan chora-tadbirlar ishlab chiqilgandan keyingina ruxsat etiladi.

28. Organizmga ta'siri bo'yicha bir-biriga mos keladigan, olinish texnologiyasi bo'yicha yaqin bo'lgan dori preparatlarini ishlab chiqarishni tashkil etishni qo'shma sxema bo'yicha amalga oshirishga yo'l qo'yiladi. Ta'sirni potentsirlash ta'siriga ega bo'lgan dori vositalarini qo'shma sxema bo'yicha ishlab chiqarish taqiqlanadi.

Organizmga ta'siri bo'yicha bir-biriga mos kelmaydigan dori vositalarini bir ishlab chiqarish uchastkasida bir vaqtda ishlab chiqarish taqiqlanadi.

Bir turdagi mahsulotdan boshqa turdagi mahsulotga o'tishda ishlab chiqarish xonalari, uskunalar va idishlarda zararli moddalar yo'qligini tekshirish zarur.

29. Ajraladigan birikmalar: flanetslar, shtutserlar, ventillar, kranlar germetik bo'lishi kerak.

30. Suyuq zararli moddalar uchun dozalovchi moslamalar (o'lgachigichlar, yig'gichlar va h.k.) ularning to'lib ketishining oldini oluvchi moslamalar bilan ta'minlanishi kerak. Barcha dozalash moslamalari germetik bo'lishi kerak.

31. Benzolni erituvchi sifatida ishlatish taqiqlanadi. Benzol olinadigan dori preparatining (yarim mahsulotning) kimyoviy formulasiga kirgan hollarda undan foydalanishga ruxsat etiladi.

32. Metanoldan foydalanish "Metil spirti bilan ishlashda sanitariya qoidalari va me'yorlari"ga muvofiq amalga oshirilishi kerak.

33. Simobdan foydalanadigan texnologik jarayonlar "Simob, uning birikmalari va simob to'ldirilgan asboblari bilan ishlashda sanitariya qoidalarini va me'yorlari"ga muvofiq amalga oshirilishi lozim.

5.2.Kimyoviy sintez jarayonlariga qo'yiladigan talablar

34. Dori vositalarini sintez qilishning yangi tizimlarini ishlab chiqishda toksik bo'lmagan moddalardan foydalangan holda texnologik jarayonlarga ustunlik berish kerak.

35. Sintezning yangi jarayonlarini ishlab chiqish va mavjudlarini takomillashtirish ish zonasining havo muhiti va atrof-muhit ifloslanishining oldini oluvchi texnologik jarayonlar bo'yicha amalga oshirilishi kerak.

36. Brom, xlor, yod, fosgen, metanol, sianid kislota tuzlari ishlatiladigan jarayonlar yopiq sxema bo'yicha tashkil etilishi kerak.

37. Ko'piklanish reaksiyalari (xlorldash, bromlash, sianlash, yodlash, metillash, nitrolash, fosgenlash va h.k. reaksiyalari) bilan boradigan jarayonlarni amalga oshirishda moddalarni qo'shish reaksiya massasining ko'piklanishi va uning ajralib chiqishiga yo'l qo'yimaslik uchun mahsulotlarning tezligi va nisbati bo'yicha qat'iy tartibga solinishi kerak.

38. Ishlab chiqarish xonalari havosiga zararli moddalar ajralib chiqishini bartaraf etish uchun reaktorlar va aralashtirgichlar namuna olgichlar, ko'rish oynalari, o'lchash vositalari bilan ta'minlangan bo'lishi kerak, bu imkon qadar namuna olish va jarayonning borishini kuzatish uchun apparatlarning lyuklarini ochish zaruratini istisno qiladi.

5.3.Biosintez jarayonlariga qo'yiladigan talablar

39. Dori vositalarini biologik usulda olishda texnologik jarayonni tashkil etish GOST "SSBT. Biologik xavfsizlik. Umumiy talablar."

40. Ishlab chiqarish uskunalari intensiv issiqlik ajralishini (fermentatorlar va boshqalar) hosil qiladigan, ruxsat etilganidan ortiq shovqin chiqaradigan sex xonalarida darajalar (yuritmalar, reduktorlar), tovush izolyatsiyalangan operatorlar kabinallari konditsioner havo bilan ta'minlangan.

41. Antibiotiklar ishlab chiqarishda ekish apparatlari va fermentatorlardan namunalar olishda ishlovchilarning teri qoplamlariga kultural suyuqlik tushishidan saqlovchi tadbirlar ko'zda tutilishi kerak.

5.4.Yuklash, tushirish jarayonlariga qo'yiladigan talablar

42. Sochiluvchan moddalarni yuklash va tushirishda ishchi zona havosining belgilangan qiymatlardan yuqori konsentratsiyalarda ifloslanishining oldini oluvchi usullar va texnik yechimlar qo'llanilishi kerak.

43. Tarkibida dori-darmon qoldiqlari, o'tkir hidli moddalar bo'lgan suyuq xomashyo va yarim mahsulotlarni, shuningdek ishlab chiqarish chiqindilarini yuklash va tushirish nasoslar, o'zi oqar suv, vakuumdan foydalangan holda yopiq kommunikatsiyalar orqali amalga oshirilishi kerak. Zaharli moddalar eritmalarini ochiq usulda berishga yo'l qo'yilmaydi.

44. Reagentlarni apparatlarga yuklash shunday amalga oshirilishi kerakki, bunda apparatlarning o'ta qizishi, otilib chiqishi, keskin qaynashi, reaksiya massaning smola hosil qilishi va apparatlar ichidagi ruxsat etilgan bosimning oshib ketish ehtimoli bo'lmasligi kerak.

45. Xavflilikning 1 yoki 2 sinfiga mansub bo'lgan yoki gigiyenik reglamentga ega bo'lmagan barcha dori vositalari, shu jumladan giyohvandlik vositalari va sintetik gormonal preparatlar, ishchi zona havosiga REMdan yuqori konsentratsiyali moddalar tushishini istisno qiladigan maksimal germetik usulda tushirilishi kerak.

46. Quritilgan dori vositalarini, shuningdek, ion almashinuvchi qatronlarni yuklash, tashish va tushirish bilan bog'liq jarayonlar asosan mexanizatsiyalashtirilgan bo'lishi kerak.

47. Filtrlangan yarim mahsulotlar va dori vositalarini mahalliy so'rma ventilyatsiya tizimini oldindan yoqmasdan tushirish taqiqlanadi.

5.5.Yarim mahsulotlar va dori vositalarini tozalash jarayonlariga qo'yiladigan talablar

48. Tarkibida 1 va 2 xavflilik sinfiga mansub zararli moddalar, shuningdek, teri orqali tushganda xavfli va sensibilizatsiyalovchi moddalar bo'lgan eritmalar, suspenziyalar va reaksiyon massalarni filtrlash uchun iloji boricha yopiq, mahalliy so'rg'ichli filtrlovchi apparatura qo'llanilishi kerak.

49. Xavflilik sinfi 1 va 2 bo'lgan moddalarni filtrlash uchun ochiq Nutch filtrlaridan foydalanishga yo'l qo'yilmaydi.

50. Yarim mahsulotlar va dorivor preparatlar eritmalarini kristallashni mahalliy so'rish ventilyatsiyasi bilan jihozlangan yopiq apparaturada amalga oshirish lozim.

51. Mavjud filtrlash uchastkalarini qurish va rekonstruksiya qilishda vakuum-barabanli filtrlar va ramali presslarni havo bosimi bilan tambur-shlyuz bilan jihozlangan izolyatsiyalangan xonalarda joylashtirish zarur.

5.6.Quritish, maydalash, elash va qadoqlash jarayonlariga qo'yiladigan talablar

52. Ko'p tonnali ishlab chiqarishlar uchun kukunsimon mahsulotlarni quritish, elash va qadoqlash oqimli-mexanizatsiyalashgan liniyalarda amalga oshirilishi kerak.

Butun tizim germetik yopilgan va aspiratsiya qurilmalari bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

53. Texnologik jarayonlarning so'nggi bosqichlarini jihozlashda yopiq germetik tizimda bir qator ketma-ket operatsiyalarni (kristallanish, filtrlash, cho'kmalarni yuvish va quritish) amalga oshirish imkonini beruvchi polifunksional apparatlarga ustunlik berish kerak.

54. Patnisli davriy ishlaydigan tokchali quritgichlarni qo'llash faqat kichik tonnajli dori vositalarini ishlab chiqarishda ruxsat etiladi.

55. Ta'sirlantiruvchi, sensibilizatsiyalovchi ta'sirga ega bo'lgan, teri orqali kirishi xavfli bo'lgan dori preparatlari partiyalarini ochiq elaklarda va ochiq idishlarda elash va o'rtacha miqdorga keltirish taqiqlanadi.

56. Qattiq sochiluvchan dori preparatlari, surtmalar va pastalarni qadoqlash ishonchli pana joylar, mahalliy so'rma ventilyatsiyadan foydalangan holda avtomatik liniyalarda bajarilishi kerak.

57. Xavflilikning 1 va 2 sinflariga mansub tayyor dori shakllarini qadoqlashni bokslarga ajratilgan yoki alohida xonaga o'rnatilgan maxsus jihozlarda amalga oshirish zarur.

58. Sintetik erkaklar gormonal preparatlarini quritish va qadoqlash bosqichlaridagi ishlar erkak xodimlar, ayollar gormonlari esa ayollar xodimlari tomonidan amalga oshirilishi kerak.

59. Dori vositalarini quritish, elash va qadoqlash ishlab chiqarish xonalari to'kilgan dori vositalarini yig'ish va qayta ishlash yoki utilizatsiya qilish uchun qaytarish uchun vakuum liniyalari bilan jihozlangan bo'lishi kerak.

5.7. Inyeksion eritmalarni ampula va flakonlarda tayyorlash jarayonlariga qo'yiladigan talablar

60. Inyeksion eritmalarni ampulalarda ishlab chiqarish jarayonlari "SSBT. Tayyor dori vositalarini ishlab chiqarish texnologik jarayonlari Inyeksion eritmalarni ampulalarda ishlab chiqarish. Xavfsizlik talablari".

61. Flakon va ampulalardan yaroqsiz mahsulotlarni ajratib olish mexanizatsiyalashtirilgan bo'lishi va alohida xonaga olib chiqilishi kerak.

62. Dezinfeksiyalovchi vositalar sifatida fenol va formalindan foydalanish taqiqlanadi. Xonalar va ishlab chiqarish uskunalarini dezinfeksiya qilish ushbu maqsadlar uchun O'zR M3 tomonidan ruxsat etilgan preparatlar bilan amalga oshiriladi.

63. Texnologik jarayonda ampula va flakonlarni tekshirishga berishdan oldin ularni tiqinlab bo'lgandan so'ng tashqi yuzasini tozalashning mexanizatsiyalashgan usullari ko'zda tutilishi kerak.

5.8. Tabletkalash va drajelash jarayonlariga qo'yiladigan talablar

64. Antibiotiklarni tabletkalash OST 64-3-417-80 "SSBT. Antibiotiklarni tabletkalash jarayonlari. Biologik xavfsizlik talablari."

65. Ko'p tonnali ishlab chiqarishlarda tabletkalash va draje shaklidagi dori vositalarini olishda (elash, tabletkalash massasini tayyorlash, tabletkalash, qadoqlash) "yuqoridan-pastga" sxemasiga ustunlik berilishi va mexanizatsiyalashgan va avtomatlashtirilgan texnologik liniyada amalga oshirilishi kerak, bunda uskunadan changni aspiratsiya qilish va uni atmosfera havosiga chiqarishdan oldin ushlab qolish ta'minlanadi. Tayyor tabletkalarni changsizlantirish aspiratsion qurilmalar bilan ta'minlangan maxsus qurilmalarda amalga oshirilishi kerak, keyinchalik ular bir vaqtning o'zida tozalanadi.

66. Qattiq dori shakllarini ishlab chiqarishda germetik uskunalaridan foydalanish lozim. Kukunlar, granulyatlarni yuklash jarayonlari mexanizatsiyalashtirilgan bo'lishi, chang ajralib chiqishining asosiy manbalarini (bunker, karetkalash, tushirish) hisobga olgan holda samarali mahalliy shamollatish bilan jihozlangan bo'lishi kerak.

67. Tabletkalarni drenajlash asosan suspenziya usulida amalga oshirilishi kerak.

6-bob. Xomashyo va materiallarni tashish va buklashga qo'yiladigan talablar

68. Ortish-tushirish maydonchalari yukning turidan qat'i nazar (idishda yoki sochma holda) qo'lda tashish zaruriyatini imkon qadar bartaraf etadigan mexanizatsiya vositalari (transportyorlar, o'zi uzatuvchi shtabel yotqizgichlar, avtoyuklagichlar, tor izli mashinalar, chig'irlar, tushirish lotoklari va boshqalar) bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

69. Ishlab chiqarish chiqindilarini bir ish smenasi davomida vaqtincha saqlash uchun uchastka yoki sex hududida qopqoqlari yopiladigan konteynerlar bilan jihozlangan maydoncha yoki maxsus xona bo'lishi kerak. Konteynerlar maxsus xonada saqlanganda konteynerlar joylashtiriladigan zonada so'rma ventilatsiya tashkil etilishi kerak.

70. Dori vositalarining yarim mahsulotlarini saqlash alohida xonalarda yopiq idishlarda amalga oshirilishi kerak.

71. Xomashyo, yarim mahsulotlar, tayyor mahsulotlar va ishlab chiqarish chiqindilari (kub qoldiqlari, kunjara, biomassa, o'simlik xomashyosi shroti va boshqalar) ni tashish zararli moddalarning ishlab chiqarish va atrof-muhitga tushishi imkoniyatini istisno etadigan usulda, quvurlar, konteynerlar, ko'targichlar va mexanizatsiyalashtirilgan transportning boshqa turlarini qo'llagan holda amalga oshirilishi kerak.

72. Kislota va ishqorlarni idishdan tushirish mexanizatsiyalashtirilgan bo'lishi kerak. Kislota va ishqorlar quvurlar orqali o'z oqimi bilan, nasoslar yordamida yoki vakuum yordamida tashilishi kerak.

73. Reagentlarni apparatdan apparatga uzatish quvurlar orqali o'z oqimi bilan, nasoslar bilan, inert gazning ortiqcha bosimi bilan yoki vakuum bilan amalga oshirilishi kerak.

74. Quruq mahsulotlarni tashish tizimlari germetik bo'lishi va siyraklanish ostida bo'lishi kerak.

75. Changlanuvchi materiallarni maydalash, maydalash, elash va aralashtirish uchun ishlab chiqarish uskunalari joylashtirish ularni tashish yo'llari uzunligini maksimal qisqartirishni hisobga olgan holda amalga oshirilishi kerak.

76. Dori vositalarining yaroqsizlarini qayta ishlashning texnologik jarayonlari iloji boricha germetik jihozlarda amalga oshirilishi, alohida xonalarda joylashtirilishi kerak.

77. Qattiq dori moddalarini qadoqlash va qayta ishlash uchun tashish zich yopiladigan qopqoqli, tushirish moslamasiga ega bo'lgan va moddaning nomi ko'rsatilgan yorliq bilan jihozlangan maxsus idishda amalga oshirilishi kerak.

7-bob. Isitish, ventilyatsiya va havoni konditsiyalashga qo'yiladigan talablar

78. Ishlab chiqarish xonalari SanQvaM "Isitish, ventilyatsiya va texnologik jarayon alohida meteorologik parametrlarni va havo muhitining yuqori tozaligini talab qiladi (steril xonalar, bakteriya va virus preparatlarini ishlab chiqarish, vivariy va mayda laboratoriya hayvonlari pitomniklari xonalari va boshqalar) " talablariga muvofiq isitish tizimlari va kiritish-chiqarish ventilyatsiyasi bilan jihozlangan bo'lishi kerak.

79. Havo muhiti tozaligiga yuqori texnologik talablar qo'yiladigan bokslardagi umumiy almashinuv oqimli-so'ruvchi ventilyatsiya tizimlari amaldagi gigiyenik talablarga javob beradigan mikroiklim, havo tozaligi, muhitning boshqa omillari parametrlarini ta'minlashi kerak.

80. Ishlab chiqarish binolari ichidagi omborxonalar, dastlabki mahsulotlar, yarim mahsulotlar (xavflilik darajasi 1 va 2-sinfga mansub zararli moddalarni yoki badbo'y hidli moddalarni havoga chiqaradigan xonalar) ning almashtiriladigan zaxiralari maxsus shamollatiladigan boshpanalar bilan jihozlangan bo'lishi, chiqarib yuborilayotgan havo miqdori berilayotgan havo miqdoridan ko'p bo'lishi va ish zonasi havosiga zararli moddalar tushishining oldini olishi kerak.

81. Yarim mahsulotlar, reagentlar va tayyor mahsulotlarni ko'chma idishlarga (butilkalar, flyagalar va h.k.) to'kish joylarini mahalliy so'rg'ichlar bilan jihozlash lozim: statsionar yoki ko'chma.

82. Yashirinish joylarining ochiq ishchi tuynuklaridagi havo oqimining tezligi 1 va 2 xavflilik sinfidagi zararli moddalarni chiqarib tashlash uchun 1,5 m/s dan kam bo'lmasligi, boshqa moddalarni chiqarib tashlash uchun 1,0 m/s dan kam bo'lmasligi kerak.

83. Chang ajralib chiqadigan xonalarga (oxirgi bosqichlar, uchastkalar va tayyor dori shakllarini ishlab chiqarish va h.k.) kiruvchi havoni yetkazib berish uchun oqim tezligi tez soʻnuvchi havo taqsimlagichlarni koʻzda tutish lozim.

84. Ishlab chiqarish texnologiyasiga koʻra yopiq sikl boʻyicha havoni konditsiyalash qoʻllanilishi kerak boʻlgan ishlab chiqarish uchastkalarida retsirkulyatsiyaga yuboriladigan havo tarkibidagi zararli moddalar miqdori ish zonasi havosi uchun belgilangan REMning 30% dan oshmasligi kerak.

8-bob. Yoritish talablari

85. Dori vositalari sanoati korxonalarining ishlab chiqarish va yordamchi xonalarida tabiiy va sunʼiy yoritishni oʻrnatish ushbu Qoidalar, amaldagi "Tabiiy va sunʼiy yoritish" QMQ, tarmoq ITD talablariga muvofiq amalga oshirilishi kerak.

86. Umumiy yoritish tarqoq boʻlishi kerak. Qoʻllaniladigan yoritish tizimidan qatʼi nazar, umumiy yoritish chiroqlarini mahalliy joylashtirishni quyidagilarni nazarda tutish lozim:

jihozlar xonalar boʻylab notekis joylashganda;

ishchi yuzalarni soyalaydigan yoki yoritgichlarni joylashtirishni qiyinlashtiradigan katta oʻlchamli uskunalar va shamollatish qutilari oʻrnatilgan xonalarda;

mexanizatsiyalashtirilgan oqimli liniyalarda ish joylarini yoritish uchun;

yaltiroqlikni kamaytirish va katta yorqinlikdagi shuʼlalarni yoʻqotish maqsadida ish joylarini yoritish uchun (masalan, boshqaruv pultlari, alohida asboblarning shkalalari, KIP shchitlari va yoʻnaltirilgan va yoʻnaltirilgan-sochilgan aks ettirishli yuzalar mavjud boʻlgan boshqa joylar).

87. Umumiy yoritish chiroqlarini ularning chiqish teshiklari vertikal yoki qiya tekislikda joylashadigan qilib oʻrnatish, agar ular ishlovchining koʻrish doirasiga tushib qolishi mumkin boʻlsa, taqiqlanadi.

88. Ishlab chiqarish xonalarini toʻgʻridan-toʻgʻri quyosh nurlaridan himoya qilish uchun quyoshdan himoyalovchi qurilmalar (jalyuzalar, soyabonlar va boshqalar) koʻzda tutilishi lozim.

89. Jihozlarni yorugʻlik tushadigan teshiklarga nisbatan shunday joylashtirish kerakki, tabiiy yorugʻlik ishchining orqasidagi yoki yonidagi ish oʻrinlariga tushsin.

90. Dori vositalarini nazorat qilish birlashtirilgan yorugʻlikda (umumiy - tabiiy, mahalliy - sunʼiy) amalga oshirilishi kerak. Yorugʻlik teshiklarini yorugʻlik tarqatuvchi material (xira oyna, shisha plastik va boshqalar) bilan toʻldirish maqsadga muvofiqdir.

Ayrim hollarda, agar bu texnologik jarayon talablaridan kelib chiqsa (ampulalar, flakonlarni koʻzdan kechirish), ish joylarini tabiiy yorugʻliksiz jihozlashga ruxsat etiladi. Bunday sharoitda ishlaganda ultrabinafsha nurlar yetishmovchiligini kompensatsiya qilish choralari koʻrilishi kerak.

91. Tayyor preparatlarni nazorat qilish joylarida kombinatsiyalangan tizimda umumiy yoritishni yaxlit silliq sochgichli yoritgichlar bilan bajarish va ish jarayonida xonada kamida 50 lk yoritilganlik darajasini yaratish uchun alohida yoritgichlarni yoqish imkoniyatini taʼminlash lozim.

92. Yoritish qurilmalarining holati ekspluatatsiya jarayonida, shuningdek, rekonstruksiya qilingandan soʻng, yoritgichlarni tozalash muddatlari, kuygan lampalarni almashtirish bilan nazorat qilish "Sanoat korxonalarida sunʼiy yoritish ustidan ogohlantiruvchi va joriy sanitariya nazoratini oʻtkazish boʻyicha uslubiy koʻrsatmalar" va ushbu qoidalarning 1-ilovasi talablariga muvofiq yiliga kamida bir marta amalga oshirilishi kerak.

93. Sug'orish shoxobchalari aylanmaydigan xonalarda havoni bakteritsid lampalar bilan zararsizlantirishni tashkil etishda belgilangan quvvat 1 m xona uchun tarmoqdan iste'mol qilinadigan 1 Vt quvvatdan oshmasligi kerak.2 .

Xonalar havosini bakteritsid lampalar yordamida zararsizlantirish, qoida tariqasida, odamlar yo'qligida bir soat davomida amalga oshirilishi kerak. Havo odamlar ishtirokida zararsizlantirilsa, bakteritsid lampalar faqat maxsus armaturada (ekranlangan lampalarda) poldan 2 metrdan past bo'lmagan balandlikda joylashtirilishi lozim. Lampalar 2-3 soat ishlagandan so'ng, agar xona shamollatilmasa, bakteritsid lampalar ishlaganda hosil bo'ladigan ozon konsentratsiyasini kamaytirish uchun ularni 1-1,5 soatga o'chirish kerak.

9-bob. Atrof-muhitni muhofaza qilish talablari

94. Dori vositalarini ishlab chiqaruvchi korxonalarni loyihalashtirishda quyidagilarni o'z ichiga olgan materiallar taqdim etilishi kerak:

qurilayotgan hududlar tuprog'ining asosiy fizik-kimyoviy parametrlari tavsifi (tuproq foni): tuproq turi, pH, organik moddalar miqdori va ishlab chiqarish chiqindilari va chiqindilarining taxminiy o'ziga xos kimyoviy va biologik tarkibiy qismlari;

ishlab chiqarishni rivojlantirishning prognoz qilinayotgan hajmiga muvofiq mo'ljallanayotgan sanoat chiqindilarining miqdori va sifati (xavflilik sinflari bo'yicha) to'g'risidagi ma'lumotlar;

tuproqqa ifloslantiruvchi moddalar va chiqindilar ta'sirining ehtimoliy oqibatlari tavsifi; tuproqni sanitariya jihatidan muhofaza qilish tadbirlari;

95. Afzallik berilayotgan chiqindisiz texnologiyani joriy etishning texnik imkoniyati bo'lmasa, loyihada barcha zarur komplekslar nazarda tutilishi kerak. Ishlab chiqarishda ulardan maksimal darajada foydalanishni ta'minlaydigan sanoat chiqindilarini tozalash.

96. Yangi qurilayotgan, rekonstruksiya qilinayotgan va kengaytirilayotgan dori vositalari ishlab chiqarish korxonalarining qurilish loyihalarida "Tabiatni muhofaza qilish. Atmosfera. Sanoat korxonalari tomonidan zararli moddalarning yo'l qo'yiladigan chiqindilarini belgilash qoidalari." Yangi obyektlarni loyihalashtirish, qurish va faoliyat ko'rsatayotgan obyektlarni rekonstruksiya qilish yoki ulardan foydalanishda "O'zbekiston Respublikasi aholi punktlarining atmosfera havosini muhofaza qilish bo'yicha sanitariya normalari va qoidalari" talablariga muvofiq aholi punktlarining atmosfera havosidagi ifloslantiruvchi moddalarning (shu jumladan produtsent mikroorganizmlarning) REMga rioya etilishini ta'minlashi kerak bo'lgan ifloslantiruvchi moddalar, shu jumladan biologik chiqindilar chiqarilishini imkon qadar kamaytirish choralari ko'rilishi kerak.

97. Dori-darmon ishlab chiqaruvchi korxonalarda korxona uchun belgilangan PDV me'yorlariga rioya etilishini ta'minlovchi tabiatni muhofaza qilish choralari ko'zda tutilishi kerak:

tarkibida organik erituvchilar, reagentlar, sintez yarim mahsulotlari va boshqa zararli kimyoviy moddalar bo'lgan chiqindilarni rekuperatsiya yoki zararsizlantirish bilan tutish bo'yicha;

mikrobiologik sintezdan (antibiotiklar, ferment preparatlari, vitaminlar va boshqalarni ishlab chiqarish) foydalanuvchi korxonalarda, zamburug'lar, sporalar, achitqilar va boshqa mikroorganizmlar-produtsentlarni inaktivatsiya qilish yoki tutib qolish tadbirlarini nazarda tutgan holda, tarkibida produtsent-mikroorganizmlar bo'lgan atmosferaga texnologik chiqindilarni zararsizlantirish bo'yicha;

biologik faol moddalarni utilizatsiya qilish va zararsizlantirish bilan ushlash bo'yicha;

hayvon va o'simlik xom ashyosidan foydalanuvchi biologik va boshqa ishlab chiqarishlarning yoqimsiz hidli chiqindilarini dezodoratsiya qilish bo'yicha (antibiotiklar, ferment preparatlari, vitaminlar, sintetik dori preparatlari, organopreparatlar, gormonlar va boshqalar ishlab chiqarish);

tayyor dori vositalarini quritish va qadoqlash bo'limlarining chang-gaz tozalash inshootlarini jihozlash bo'yicha.

98. Dori-darmon ishlab chiqaruvchi korxonalar sanoat suv quvurlarini aylanma va takroriy suv bilan ta'minlash tizimlarida tozalash oqova suvlaridan maksimal darajada foydalanish orqali suv sarfini va oqova suvlarni chiqarib yuborishni kamaytirishlari shart.

99. Doimiy ravishda mikroblar bilan ifloslanib turadigan korxonalarning oqova suvlari albatta zararsizlantirilishi lozim.

100. Xo'jalik-maishiy oqovalarni texnik suv ta'minotining aylanma tizimlarini to'yintirish uchun mo'ljallangan ishlab chiqarish suvlari bilan birgalikda tozalashda ogohlantiruvchi va joriy sanitariya nazorati "Sanoat suv ta'minotida qo'shimcha tozalangan shahar oqova suvlaridan foydalanishni gigiyenik baholash bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar" talablariga muvofiq amalga oshirilishi kerak.

101. Aylanma texnik suv ta'minoti tizimlarida tozalangan oqova suvlarni tayyorlash va ulardan foydalanish atrof-muhit (suv havzalari) ning puflash suvlaridan, atmosfera havosining esa gradirendan chiqariladigan gidroaerozollardan ifloslanishining me'yorlardan (REM va REM) oshib ketishiga yo'l qo'ymasligi lozim.

102. Dori-darmon ishlab chiqaruvchi korxonalarning oqova suvlarini suv havzasiga chiqarish "Yer usti suvlarini ifloslanishdan muhofaza qilishning sanitariya qoidalari va me'yorlari" va "Suv havzalariga oqova suvlar bilan tushadigan moddalarning yo'l qo'yiladigan chegaraviy tashlamalarini (YQCHT) belgilash bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar" talablariga muvofiq amalga oshirilishi kerak.

103. Tozalash, zararsizlantirish va oqova suvlarni chiqarib yuborish inshootlarining ishlash sharoitlari va samaradorligi ustidan ishlab chiqarish nazoratini ushbu inshootlardan foydalanuvchi korxonalar amalga oshiradi.

104. Sanoat chiqindilari, odatda, ishlab chiqarishning o'zida yoki turdosh ishlab chiqarishlarda ikkilamchi xomashyo sifatida ishlatilishi (qayta ishlanishi) kerak. Utilizatsiya qilinmaydigan zaharli chiqindilar hosil bo'lgan taqdirda ular maxsus poligonlarga (xavflilik darajasi 1,2,3-sinfga mansub moddalar) ko'mib tashlanishi yoki maishiy chiqindilar poligonlariga (axlatxonalariga) (tarkibida xavflilik darajasi 4-sinfga mansub moddalar va xavflilik darajasi 3-sinfga mansub ayrim moddalar bo'lgan chiqindilar) olib ketilishi kerak.

105. Utilizatsiya qilinmaydigan zaharli chiqindilarni ko'mish maxsus poligonlarda "O'zbekiston Respublikasi shaharlarida maishiy chiqindilarni (TMCh) to'plash, saqlash, tashish, zararsizlantirish va utilizatsiya qilishning sanitariya qoidalari" va QMQ "Zaharli sanoat chiqindilarini zararsizlantirish va ko'mish poligonlari. Loyihalashtirish bo'yicha asosiy qoidalar"

106. Sanoat chiqindilarini to'plash, saqlash va tashish usullari atrof-muhit, aholi punktlari tuprog'ining ifloslanishiga yo'l qo'ymasligi hamda sanoat chiqindilarini tozalash va zararsizlantirish ishlarining barcha bosqichlarida band bo'lgan xodimlarning xavfsizligini ta'minlashi lozim.

107. Dori-darmon korxonalari joylashgan hududlarda tuproqning sanitariya holati ustidan laboratoriya nazorati yetakchi ifloslantiruvchilar, shu jumladan biologik komponentlar bo'yicha o'tkazilishi kerak.

108. REM bo'lmaganda tuproqning ifloslanish darajasini baholash ushbu hududning ifloslanmagan tuproqlarining fon ma'lumotlari bilan taqqoslash orqali amalga oshiriladi.

10-bob. Sanitariya-maishiy ta'minot

109. Ishlovchilarning sanitariya-maishiy ta'minoti ishlab chiqarish jarayonlarining sanitariya xususiyatlarini hisobga olgan holda me'yoriy hujjatlargamuvofiq amalga oshirilishi kerak (2-ilova).

110. Garderobxonalarda kiyim-kechak saqlanadigan joylar soni barcha smenalarda ishlaydiganlar soniga teng deb qabul qilinishi kerak. Kiyim-kechaklarni garderobda saqlash usuli yopiq, aralash bo'lishi mumkin.

111. Xavflilik darajasi 1 va 2 klassga mansub zararli moddalar qo'llaniladigan yoki bo'yoq moddalari ishlatiladigan Uchastkalarda ishlovchilarning sanitariya-maishiy xonalariga kirishi o'zaro bog'liq bo'lmagan ishlab chiqarishlar orqali amalga oshirilmasligi kerak.

112. Dori-darmonlarni ishlab chiqarish uchun sanitariya-maishiy xonalar to'plamiga maxsus kiyim-kechak va poyabzallarni inaktivatsiya qilish va zararsizlantirish uchun ixtisoslashtirilgan kir yuvish xonalari kirishi kerak.

113. Ichimlik favvorachalari yoki saturator qurilmalari ishchi xonalarda emas, balki qo'shni xonalarda (yo'lakda, bufetda) joylashtirilishi kerak.

11-bob. Yakka tartibdagi himoya vositalariga va ishlovchilarga tibbiy-profilaktik xizmat ko'rsatishga qo'yiladigan talablar

114. Xom ashyo, yarim mahsulotlar, produtsentlar, ularning hayot faoliyatining biologik faol mahsulotlari va tayyor dori-darmonlar bilan aloqada bo'lgan ishchilar "Maxsus kiyim, maxsus poyabzal va himoya vositalarini bepul berishning namunaviy tarmoq me'yorlari" va "SSBT. Ishlovchilarni himoya qilish vositalari. Tasniflash," tayyor dori vositalarini ishlab chiqarish uchun esa - idoraviy me'yoriy hujjatlarga muvofiq steril mahsulotlar ishchi uchastkalari.

Yangi profilli ishlab chiqarishlarni tashkil etishda "Maxsus kiyim-bosh, maxsus poyabzal va himoya vositalarini bepul berishning namunaviy tarmoq me'yorlari"ga o'zgartirishlar kiritilgunga qadar korxonalar ma'muriyati ishlovchilarni shaxsiy himoya vositalari bilan ta'minlashi, ularning nomenklaturasi va himoya xususiyatlarini davlat sanitariya nazorati organlari va kasaba uyushmalari organlari bilan kelishib olishi shart.

115. Shaxsiy himoya vositalarini tanlashda ishlab chiqarish muhitining barcha zararli omillari majmuasini hisobga olish kerak.

116. Chang hosil bo'lishi bilan bog'liq operatsiyalar "Lepestok" tipidagi respiratorlarda, zarur bo'lsa, LIZ-4 pnevmoslamasida, LIZ-5 pnevmoskasida bajarilishi kerak.

117. Dori preparatlari va ularning yarim mahsulotlari ta'siriga duchor bo'lgan shaxslarning maxsus kiyimi har kuni changdan tozalanishi kerak.

118. Maxsus kiyimlar haftada kamida 1 marta korxonada yuvilishi kerak. Ifloslangan maxsus kiyim 1-2-xavflilik sinfidagi moddalar bilan zararsizlantirilishi kerak. Simob bilan ishlaganda maxsus kiyim "Simob, uning birikmalari va simob to'ldirilgan asboblardan foydalanishda sanitariya qoidalari va normalari talablari"ga muvofiq zararsizlantiriladi.

119. Ishchilarning qo'l terisini teridan o'tadigan qo'zg'atuvchi xususiyatga ega zararli moddalar ta'siridan himoya qilish uchun "Tibbiyot sanoatida ishlovchilar uchun shaxsiy himoya vositalari katalogi"ga muvofiq qo'lqoplar, himoya malhamlari, pastalardan foydalanish kerak.

Ko'rsatilgan texnologik jarayonlarda band bo'lgan xodimlarga qo'l terisini yumshatish uchun kosmetik kremlar berish maqsadga muvofiqdir.

120. Zamburug'li kasalliklarning oldini olish uchun dushda yuvinishda ishlovchilar individual himoya poyabzali bilan ta'minlanishi yoki yuvilgan yoki dezinfeksiyalangan gilamchalardan foydalanishlari kerak.

121. Zararli yoki xavfli mehnat sharoitlaridagi ishlarda band bo'lgan ishchi va xizmatchilar O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2000-yil 6-iyundagi "Zararli va xavfli mehnat sharoitlaridagi ishlarda band bo'lgan xodimlarni majburiy tibbiy ko'rikdan o'tkazish to'g'risida"gi buyrug'iga muvofiq ishga kirishda majburiy dastlabki yoki davriy tibbiy ko'riklardan o'tadilar.

122. Dori-darmonlar ishlab chiqarishga ishga qabul qilishda, shuningdek ishda o'smirlar, homiladorlik va laktatsiya davridagi ayollar mehnatini muhofaza qilish va gigiyena to'g'risidagi qonun hujjatlariga rioya etilishi kerak.

123. Xodimlarning texnik tayyorgarligi dasturida dori vositalaridan o'tkir zaharlanishda birinchi yordam ko'rsatish choralari haqidagi mavzular kiritilishi kerak.

12-bob. Ishlab chiqarish muhitining zararli omillarini nazorat qilishga doir talablar

124. Sanitariya nazorati va ishlab chiqarish omillari parametrlarini baholash O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining me'yoriy hujjatlari, uslubiy ko'rsatmalari talablariga muvofiq korxonalar laboratoriyalari yoki "O'zstandart" agentligi tomonidan akkreditatsiya qilingan boshqa ixtisoslashtirilgan laboratoriyalar tomonidan amalga oshirilishi kerak. Sanitariya nazoratini tashkil etish mas'uliyati korxona ma'muriyatiga yuklatiladi. Davriy tanlanma nazoratni Davlat sanitariya nazorati organlarining laboratoriyalari amalga oshiradi.

125. Ishlab chiqarish muhitining noqulay omillarini nazorat qilish davriyligi Davlat sanitariya nazorati hududiy organlari bilan kelishilgan holda mehnat sharoitlarining xususiyatlariga qarab belgilanadi.

126. Korxonalarda amaldagi me'yoriy hujjatlarga muvofiq ish o'rinlarida ishlab chiqarish muhiti omillarining holati ustidan davriy nazorat amalga oshirilishi kerak:

SanQvaM №00-96 bo'yicha mikroiklim;

SanQvaM №0046-95 bo'yicha ishchi zona havosi;

tebranish (umumiy va mahalliy) GOST 12.1.012-90, SanQvaM №0120-01.

Shovqinni o'lchash - yiliga kamida bir marta, shuningdek, alohida uzellar, mexanizmlar yoki agregatlarni ta'mirlash, almashtirish va modernizatsiya qilishdan keyin.

Yoritilganlikni o'lchash - ishlab chiqarish xarakteriga bog'liq bo'lgan muddatlarda, lekin yiliga kamida bir marta.

Boshqa xavfli va zararli ishlab chiqarish omillari darajasini nazorat qilish amaldagi me'yoriy-uslubiy hujjatlarga muvofiq amalga oshiriladi. O'lchov ma'lumotlari tekshiruv protokoliga yoki maxsus jurnalga kiritiladi.

Namunalar olish va o'lchash joylari va nuqtalari Davlat sanitariya nazorati organlari bilan kelishilishi kerak.

127. O'lchovlar ish joylarida o'tkazilishi kerak. Agar ish joyi ishlab chiqarish binosining bir necha uchastkalari bo'lsa, u holda o'lchashlar ularning har birida amalga oshiriladi.

128. Nazorat davriyligini zararli moddaning xavflilik darajasiga qarab belgilash lozim:

1-xavflilik sinfiga mansub modda uchun - kamida bir marta;

modda va 4 sinf uchun - har chorakda kamida 1 marta;

129. Ishlab chiqarishning aniq sharoitlariga qarab (laboratoriya tadqiqotlari natijalari bo'yicha) Davlat sanitariya nazorati organlari bilan kelishgan holda ish zonasining havosini nazorat qilishning quyidagi davriyligiga yo'l qo'yiladi:

yiliga 1 marta: 3 va 4-xavflilik sinfidagi moddalarning havo muhitiga ajralish jadalligi oxirgi 2 yil davomida REM (REM) darajasida va undan past bo'lgan holatlarda;

yiliga 2 marta: o'tgan yilda xavflilik darajasi 3 va 4 sinfga mansub zararli moddalarning REMdan bir marotaba oshishi holatlarida; ishchi zona havosida oxirgi 2 yildagi REM darajasida va undan past bo'lgan xavflilik darajasi 2 sinfga mansub moddalar miqdori barqaror qayd etilganda;

har chorakda 1 marta: o'tgan yilda 2-sinf moddalari havoda REMdan bir marta oshgan hollarda; so'nggi 2 yil davomida havo muhitida REM darajasida va undan past bo'lgan xavflilik darajasi 1-sinf moddalari barqaror ro'yxatga olinganda;

oyiga 1 marta, oldingi yilda ish joylari havosida xavflilik darajasi 1 klass bo'lgan zararli moddalarning REMdan bir marta oshgan hollarda;

130. Xavflilik sinfi 3 va 4 bo'lgan moddalar qo'llanilgan texnologik jarayon rejimi yetarlicha barqaror bo'lmaganda yoki foydalanish jarayonida uskunaning texnik holati o'zgarganda, bu ish zonasi havosining ifloslanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lsa, shuningdek, zararli moddalar konsentratsiyasining mumkin bo'lgan mavsumiy o'zgarishlari holatida nazorat chastotasini oshirish kerak.

131. Smena davomida va (yoki) texnologik jarayonning alohida bosqichlarida bitta nuqtada ketma-ket kamida uchta namuna olinishi kerak. Asosan fibrogen ta'sirga ega bo'lgan aerozollar uchun bitta namuna olishga ruxsat etiladi.

Atmosfera havosi, suv, tuproq, oqova suvlarni tadqiq qilish bo'yicha amaldagi normativlarga muvofiq tashkil etiladigan idoraviy sanitariya laboratoriyasi mavjud bo'lgan taqdirda namunalar olish nuqtalari, aniqlanadigan moddalar ro'yxati va tashqi muhit obyektlarini nazorat qilish davriyligi "O'zistiqbolstat" davlat inspeksiyasining hududiy organlari bilan kelishiladi.

ILOVA 1
(ma'lumot uchun)

Zaxira koeffitsiyentlari qiymati va yoritgichlarni tozalash muddatlari

T/r	Xonaning nomi	Zaxira koeffitsiyenti		Yoritgichlarni tozalash kamida bir marta o'tkaziladi
		lyuminessent lampa	cho'g'lanma lampa	
1	Dori shakllarini tabletkalash sexi:			
	massa tayyorlash, tabletkalash va qadoqlash uchastkalari	1,6	1,4	oyiga 1 marta
	idishlarni yuvish uchastkasi, sex ombori	1,5	1,3	3 oyda 1 marta
2	Inyeksion eritmalarini ampulalarda ishlab chiqarish	1,5;	1,3	3 oyda 1 marta
3	Surtma va pastalar ishlab chiqarish	1,5;	1,3	3 oyda 1 marta
4	Bog'lash materiallari ishlab chiqarish	1,6	1,4	oyiga 1 marta
5	Fitokimyoviy preparatlar sexi	1,5;	1,3	3 oyda 1 marta

Asosiy bosqichlarning sanitariya tavsifi dori-darmon ishlab chiqarishda

T/r	Ishlab chiqarish bosqichlarining nomi	Ishlab chiqarish jarayonlarining sanitariya tavsifi
1	Sintetik lek ishlab chiqarish	Dori preparatlari, vitaminlar
	tayyorgarlik bosqichi	zararli moddalarning bug‘lari va aërozollari: 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari teri qoplamalari va maxsus kiyimlarning ifloslanishi
	yarim mahsulotlar va maqsadli mahsulotlarni olish, shu jumladan texnologik namunalarni olish;	zararli moddalarning bug‘lari va aërozollari: 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari
	yarim mahsulotlar va maqsadli mahsulotlarni filtrlash uskunasi tozalash;	zararli moddalarning bug‘lari va aërozollari: 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari
	tozalangan yarim mahsulotlar va maqsadli mahsulotlarni quritish va tushirish.	zararli moddalarning bug‘lari va aërozollari: 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari teri qoplamalari va maxsus kiyimlarning ifloslanishi
	yarim mahsulotlar va maqsadli mahsulotlarni maydalash, elash, qadoqlash va o‘rash.	dori-darmonlar va vitaminlarning yarim mahsulotlari changi
	maqsadli mahsulotlarni tashish	dori vositalari va vitaminlar changi (izli konsentratsiyalar)
2	Ishlab chiqarish	Antibiotiklar
	oziq muhitlar tayyorlash bo‘limi (o‘rtacha qaynatish)	ozuqa muhiti komponentlari changi havo harorati va namligining oshishi
	ekish materialini yetishtirish	teri qoplamalari va maxsus kiyimlarning kultural suyuqlik bilan ifloslanishi havo harorati va namligining oshishi
	kultural suyuqlik bilan ishlov berish va filtrlash	teri qoplamalari va maxsus kiyimlarning antibiotik eritmalari bilan ifloslanish havo harorati va namligining oshishi
	nativ eritmani kimyoviy tozalash va yarim sintetik antibiotiklarni transformatsiyalash	kislota, ishqor, organik moddalar bug‘lari erituvchilar, kuchli hidli moddalar teri qoplamalari va maxsus kiyimlarning antibiotik eritmalari bilan ifloslanishi

	kristall steril tuzlar, steril eritmalar olish.	organik erituvchilar bug‘lari havo haroratining ko‘tarilishi
	antibiotiklarni flakonlarga joylash	antibiotiklar changi
	steril eritmalarini ampula va flakonlarga quyish	havo harorati va namligining oshishi
	antibiotiklarni idishlarga joylash	antibiotiklar changi
	probka va qalpoqchalar flakonlarini yuvish va quritish	yuqori havo harorati va namligi
	probkalar, flakonlar va qalpoqchalarni ko‘rish	havo harorati va namligining oshishi
	qadoqlash, yorliqlash, tamg‘alash	antibiotiklar changi
	tayyor mahsulotni ko‘zdan kechirish.	
	antibiotiklar (inyeksiya qilinmaydigan) bilan dori preparatlarini tayyorlash	antibiotiklar va galeno tarkibiy qismlarining changlari - dori vositalari
	indikator disklarini ishlab chiqarish	antibiotiklar changi
	omborlar	antibiotiklar changi (kam miqdorda) qo‘llar maxsus kiyimlar ayrim hollarda tananing ifloslanishi
	vivariy	kasallangan hayvonlar bilan ishlashda zararlanish ehtimoli
3	Tabletka ishlab chiqarish	
	xomashyoni tayyorlash	3-4 xavflilik sinfidagi zararli moddalar, shu jumladan dori preparatlarining bug‘lari va changlari
	tabletkalash uchun massani olish	zararli moddalar, shu jumladan dori preparatlarining bug‘lari va changlari 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari
	tabletkalash	
	tabletkalarni darajalash: a) organik erituvchilarni qo‘llash bilan	zararli moddalar, shu jumladan dori preparatlarining bug‘lari va changlari 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari;
	b) shakar siropi qo‘llanilgan holda	namlik ajratuvchi dorivor preparatlar changi

	tabletkalarni o‘rash	zararli moddalar, shu jumladan dori-darmonlar changi 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari
4	Inyeksion eritmalarni ampulalarda ishlab chiqarish	
	shisha drotni tayyorlash	nam ajratish
	ampulalarni tayyorlash va yumshatish	yuqori havo harorati
	ampulalarni kesish	shisha changi, yuqori havo harorati
	ampulalarni tashqi va ichki yuvish	namlik ajralishi havo haroratining ko‘tarilishi
	eritma tayyorlash.	
	ampulyatsiya	
	ampulalarni kavsharlash.	
	ampulalarni sterilizatsiya qilish	
	qadoq	
5	Fitokimyoviy ishlab chiqarish	
	xomashyoni tayyorlash	3-4 xavflilik sinfidagi zararli moddalarning bug‘lari va changlari
	xom ashyoni ekstraksiyalash	erituvchi bug‘lari va xomashyo changlari: 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari
	bug‘latish	zararli moddalar bug‘lari: 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari
	bug‘latilgan ajratmalarni tozalash va ajratish	zararli moddalar bug‘lari: 1-2 xavflilik sinflari 3-4 xavflilik sinflari teri qoplamalari va maxsus kiyimlarning moddalar bilan ifloslanishi